

Protocol PersVeilig

PERSVEILIG

Oktober 2019

Protocol PersVeilig

De mediasector, de politie en het Openbaar Ministerie nemen stappen tegen geweld en agressie tegen journalisten. Op deze manier hopen de verschillende partijen dreiging, geweld en agressie te verminderen. De beroepsgroep heeft een collectieve norm opgesteld (zie bijlage A). Dat betekent dat bij gebeurtenissen die in de collectieve norm zijn opgenomen, de betrokken journalist melding doet bij de werkgever en/of PersVeilig, en, indien aan de orde, ook aangifte, bij voorkeur via de werkgever. De bij PersVeilig betrokken partijen onderstrepen het belang van deze collectieve norm om zo kenbaar te maken dat zulk gedrag niet wordt geaccepteerd en ertegen zal worden opgetreden.

Waar *werkgever* staat dient ook *opdrachtgever* te worden gelezen.

Werkgevers

Werkgevers in de mediasector zijn verantwoordelijk voor de veiligheid, gezondheid en het welzijn van de voor hen werkzame journalisten. Dat betekent dat werkgevers bij elke vorm van verslaggeving of publicaties die risico's met zich mee kunnen brengen, zorgen voor voldoende voorbereidingstijd en preventieve maatregelen, zoals effectieve trainingen. In de cao wordt daartoe een scholingsbudget opgenomen, dat is geormerkt voor dit doel. Daarnaast zorgt de werkgever ervoor dat het bedrijf zelf ook is voorbereid op dreigingen. Handvatten worden hiertoe aangereikt in het bijgevoegde 'Veiligheidsplan Nederlandse media' (Bijlage B).

In het geval van veiligheidsincidenten staat de werkgever naast de werknemer cq opdrachtnemer. Volledige steun is noodzakelijk. De ervaringen kunnen traumatisch zijn. De werkgever zorgt voor psychosociale hulpverlening.

De werkgever doet aangifte in plaats van de journalist. Na vervelende gebeurtenissen kan dit onderdeel zijn van de zorgplicht van de werkgever. Bovendien wordt dan het adres van de werkgever opgenomen in de aangifte wat extra bescherming biedt aan de journalist.

Journalisten

Journalisten in dienstverband of met een vaste opdrachtgever in de mediasector volgen trainingen die de werkgever aanbiedt en zullen handelen volgens de verantwoordelijkheden die in het Veiligheidsplan Nederlandse Media zijn opgenomen. Voor freelancers zonder opdrachtgever zullen door of via PersVeilig trainingen aangeboden worden.

Voor journalisten is het van het grootste belang dat alle incidenten gemeld worden bij de werkgever en bij het meldpunt PersVeilig. De werkgever heeft vervolgens de verantwoordelijkheid om de journalist te ondersteunen bij de vervolgstappen. Voor freelancers geldt dat zij incidenten bij hun vaste opdrachtgever melden. Freelancers zonder opdrachtgever kunnen bij meldpunt PersVeilig terecht.

Politie

Journalisten hebben bij de politie een preferente positie gekregen. Dat betekent dat er een bijzonder regime geldt voor journalisten. De beroepsgroep krijgt een apart vinkje in het dossier. Het betekent dat journalisten die zich melden bij de politie voor het doen van aangifte, zich bekend moeten maken als journalist. Politie en OM geven vervolgens hoge prioriteit aan opsporing en vervolging van de verdachten van agressie en geweld tegen journalisten. Journalisten hebben hiermee dezelfde rechtspositie gekregen als medewerkers met een publieke functie (denk aan politieambtenaren, brandweerpersoneel, onderwijzers, hulpverleners, etc.). De preferente positie geldt alleen als het strafbaar feit gerelateerd is aan het uitoefenen van de functie van journalist. Geweld en agressie tegen de journalist als privé persoon leidt niet tot een preferente positie, tenzij een bedreiging in de privésfeer plaatsvindt met het doel om de journalist anders te laten berichten dan deze onder normale omstandigheden zou doen.

Soms is aangifte niet nodig, maar volstaat een melding met een verklaring van het slachtoffer. Die afweging wordt door de politie gemaakt. Ook kan het zijn dat een 'klacht' wordt ingediend. In dat geval vraagt de journalist om optreden door de politie.

De politie heeft zich gecommitteerd aan het volgende:

- Meldingen van agressie en/of geweld tegen journalisten krijgen directe opvolging.
- Indien een strafbaar feit is gepleegd en de verdachte daarbij direct bekend is, dienen altijd opsporingshandelingen te volgen conform de aanwijzing opsporing.
- Agressie en geweldszaken tegen journalisten zijn geen bagatelzaken.
- Een aangifte van een strafbaar feit wordt altijd opgenomen. Bij twijfel over strafbaarheid van het feit wordt direct contact gelegd met het Openbaar Ministerie. Indien er geen sprake is van een strafbaar feit wordt in verband met dossiervorming altijd een mutatiegemaakt.
- Er wordt in beginsel proces-verbaal opgemaakt en deze wordt zo spoedig mogelijk opgestuurd naar het Openbaar Ministerie.
- De politie zorgt voor eenduidige registratie (landelijke code) conform de afspraken met het Openbaar Ministerie op welke wijze het proces verbaal wordt aangeleverd.
- Als blijkt dat agressie en/of geweld tegen een journalist zich niet alleen beperkt tot de werkomgeving, maar zich ook uitstrekt tot de privésfeer dan wordt de aangever en/of werkgever geadviseerd over te nemen maatregelen.
- Werkgevers kunnen aangifte doen van agressie en geweld tegen hun werknemers. Het slachtoffer wordt in dat geval in beginsel als getuige gehoord.
- Werkgevers die vaker te maken hebben met geweld tegen hun werknemers kunnen hierover (aangifte)afspraken maken met de politie.
- Het adres van de werkgever kan worden opgegeven als huisadres. De politie informeert aangevers en/ of getuigen over de mogelijkheden hieromtrent.
- Geweldszaken tegen journalisten worden in beginsel door de recherche behandeld.

- Bij de opsporing en vervolging van deze zaken wordt zoveel mogelijk lik-op-stukbeleid toegepast. Bij ernstige vormen van agressie en geweld wordt de verdachte niet eerder heengezonden dan nadat contact is opgenomen met het Openbaar Ministerie.
- De politie informeert de benadeelde optimaal en ondersteunt het verhalen van de schade op de dader.

Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie hanteert een strafuitgangspunt van 200% voor verdachten van agressie en geweld tegen journalisten. Voor zover mogelijk wordt een lik-op-stukbeleid gehanteerd of wordt (super)snelrecht toegepast tenzij er tijdens het proces getuigen moeten worden gehoord of de zaak ingewikkeld is. Het Openbaar Ministerie houdt het slachtoffer en de werkgever zoveel mogelijk op de hoogte van hun positie tijdens het strafproces en de strafrechtelijke afhandeling van de zaak. Daarnaast zal het OM een actief communicatiebeleid voeren om successen in de aanpak naar buiten te brengen.

Het Openbaar Ministerie heeft zich gecommitteerd aan het volgende:

- Het Openbaar Ministerie geeft hoge prioriteit aan de vervolging van agressie en geweld tegen journalisten. Daarbij wordt bovendien zoveel mogelijk lik-op-stukbeleid toegepast.
- De vervolgingsbeslissing wordt door het Openbaar Ministerie met voortvarendheid genomen.
- Bij ernstige vormen van geweld worden bewijsbare zaken door het Openbaar Ministerie gedagvaard voor de rechter tenzij het opportuniteitsbeginsel tot een andere beslissing noopt. In die gevallen wordt de benadeelde door het OM geïnformeerd.
- Het Openbaar Ministerie zorgt voor eenduidige registratie van deze zaken.
- Dossiers betreffende agressie en geweld tegen journalisten worden ten behoeve van de herkenbaarheid geoormerkt.
- Het OM verhoogt de strafeis bij agressie en geweld tegen journalisten. Een strafeis komt tot stand door weging van de ernst van het feit, de omstandigheden waaronder het delict is gepleegd, en de persoon van de verdachte. Als een slachtoffer bij de uitoefening van zijn beroep te maken krijgt met agressie en geweld, wordt de ernst van het feit als 200% zwaarder beoordeeld. De officier weegt daarnaast ook de overige omstandigheden van het delict en de verdachte.
- Het Openbaar Ministerie informeert de benadeelde optimaal en ondersteunt het verhalen van de schade op de dader. Het slachtoffer wordt desgewenst op de hoogte gehouden van de strafzaak.
- In geval van een OM-afdoening wordt bij schade in beginsel een voorwaarde opgelegd, te weten betaling van het schadebedrag.
- Het Openbaar Ministerie brengt in afstemming met de politie persberichten uit over veroordelingen van verdachten van agressie en geweld tegen journalisten.

PersVeilig

PersVeilig is het initiatief van de stuurgroep *Agressie en geweld tegen journalisten*, bestaande uit de politie, het Openbaar Ministerie, het Genootschap van Hoofdredacteuren en de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ). Persveilig onderhoudt de website <https://persveilig.nl/>. PersVeilig is 24/7 voor werkgevers en werknemers in de mediasector bereikbaar voor vragen en hulp met betrekking tot agressie en geweld tegen journalisten. Door korte lijnen met de politie en het Openbaar Ministerie kan snel ingeschat worden of – in geval van twijfel – er aangifte gedaan moet/kan worden. PersVeilig heeft een adviserende en ondersteunende rol. De werkgevers zijn en blijven primair verantwoordelijk. In het geval van freelancers zonder opdrachtgever kan PersVeilig faciliterend optreden al dan niet in samenwerking met de NVJ. Per casus wordt bekeken wat PersVeilig voor de betrokken journalist kan doen.

Daarnaast is PersVeilig een meldpunt om in kaart te brengen hoe het staat met agressie en geweld tegen journalisten. Dit is van belang omdat het een moeilijke tijd is voor journalisten. Door de bevindingen van PersVeilig kan het veiligheidsbeleid in dit plan bijgesteld worden.

Protocol PersVeilig vastgesteld te Amsterdam, 4 november 2019

Namens het Genootschap van Hoofdredacteuren,
Marcel Gelauff, voorzitter

Namens de Nederlandse Vereniging van Journalisten,
Thomas Bruning, algemeen secretaris

Namens het Openbaar Ministerie,
PG mr. G. van der Burg, voorzitter van het College

Namens de Politie,
Erik Akerboom, Korpschef